Súd:	Krajský súd Bratislava
Spisová značka:	3Co/304/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu:	1114223574
Dátum vydania rozhodnutia:	31. 07. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Ing. Mario Dubaň
ECLI:	ECLI:SK:KSBA:2018:1114223574.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ing. Maria Dubaňa a sudcov JUDr. Ivany Štiftovej a JUDr. Romana Majerského v právnej veci žalobcov: X/ H. U., D.. XX.X.XXXX, A. XXX, X/ B. U., D.. XX.XX.XXXX, A. XXX, X/ N. U., D.. XX.X.XXXX, A. XXX, zastúpeného zákonným zástupcom B. U., D.. XX.XX.XXXX, A.Á. 525, všetci žalobcovia zastúpení Advokátska kancelária JUDr. Jakub Mandelík, s. r. o., Heydukova 12, Bratislava, proti žalovanému: KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, Štefanovičova 4, Bratislava, zastúpenému advokátom JUDr. Felixom NEUPAUEROM, Dvořákovo nábrežie 8/A, Bratislava, o ochranu osobnosti, na odvolania žalobcov a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I č.k. 12C/149/2014-122, zo dňa 18.5.2016, takto

r o z h o d o l :

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e .

II. Žalovanému priznáva proti žalobcom 1/ až 3/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 60,88 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ titulom náhrady nemajetkovej ujmy 17.600 eur; výrokom II. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 2/ titulom náhrady nemajetkovej ujmy 17.600 eur; výrokom III. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 3/ rovnakým titulom 8.800 eur a vo zvyšku žalobu zamietol (výrok IV.). Výrokom V. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcom 1/ až 3/ trovy konania 954,72 eura a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť na účet Okresného súdu Bratislava I súdny poplatok vo výške 1.386 eur (výrok VI.). V odôvodnení uviedol, že žalobcovia sa žalobou doručenou súdu 18.8.2014 domáhali od žalovaného zaplatenia nemajetkovej ujmy každý po 75.000 eur titulom ochrany osobnosti, na tom skutkovom a právnom základe, že 16.3.2014 približne o 9,00 hod. došlo na ceste III/0661 v smere od mesta Šahy k dopravnej nehode tak, že vodič motorového vozidla zn. S. Z., I.: U.-XXXDS, I. H., D.. XX.XX.XXXX, neprispôsobil jazdu svojim schopnostiam, vlastnostiam vozidla, poveternostným podmienkam, stavu a povahe vozovky, v dôsledku čoho dostal na mokrej vozovke šmyk, prešiel do protismeru, kde ľavou zadnou stranou narazil do prednej časti protiidúceho vozidla zn. H. V. I.: N.-XXXBP. Spolujazdec I. H., H. U. O.. D.. XX,XX.XXXX, syn a brat žalobcov, pri dopravnej nehode zomrel. Uznesením Okresného riaditeľstva PZ v Leviciach ČVS: ORP-214/1 - VYS - LV-2014, zo dňa 16.3.2014 bolo začaté trestné stíhanie za zločin usmrtenia. Motorové vozidlo vinníka dopravnej nehody bolo v čase dopravnej nehody povinne zmluvne postené za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla u žalovaného, ktorému bol úraz riadne nahlásený. Uviedli, že žalovaný na výzvu žalobcov oznámil, že odmieta poskytnúť poistné plnenie na náhradu na nemajetkovej ujmy; nemajetkovú ujmu odôvodnili tým, že so synom a bratom mali emocionálny vzťah plný harmónie, lásky a porozumenia. Nebohý H. U. O.. bol aktívnym človekom a jeho radosť zo života prinášala žalobcom neopísateľnú energiu. Rodičia boli pyšní na svojho syna, ktorý im neustále pomáhal vo všetkých životných situáciách. Pre žalobcu 3/ bol starší brat človekom s veľkým

srdcom, ktorý mohol byť svojou ochotou a príkladom pozitívneho myslenia vzorom pre ostatných ľudí. Smrť H. U. O.. nepriaznivo zasiahla do života žalobcov, ktorí sa už nikdy nebudú môcť s ním porozprávať, tešiť sa z jeho životných úspechov a zažiť s nim ďalšie neopakovateľné zážitky. Zavinené úmrtie syna a brata ich poznačilo po psychickej stránke na celý život. Neustále spomienky na optimistického syna a brata negatívne ovplyvňujú ich duševný život, zle spia, nič ich nebaví, majú depresie a úzkostné stavy, ťažko sa sústreďujú, sú nervóznejší, z ich života sa vytratilo nadšenie, nedokážu sa zmieriť s realitou, často plačú. Rodičia sa od útleho detstva venovali svojmu synovi, chodievali s ním na kultúrne a spoločenské podujatia a očakávali, že jedného dňa im syn všetko vynahradí.

2. Pokiaľ ide o stručný obsah napadnutého rozsudku (§ 393 ods. 2 C.s.p.), súd prvej inštancie mal vykonaným dokazovaním (právoplatným rozsudkom Okresného súdu Levice zo dňa 16.1.2015, sp. zn. 2T/94/2014) za preukázané, že dňa 16.3.2014 približne o 9,00 hod. došlo na ceste III/0661 v smere od mesta Šahy k obci Veľké Turovce k dopravnej nehode, ktorú zavinil I. H., ako vodič motorového vozidla zn. S. Z., I.: U.-XXXDS, potom ako požil alkoholické nápoje a svoju jazdu neprispôsobil svojim schopnostiam, vlastnostiam vozidla, poveternostným podmienkam, stavu a povahe vozovky, pričom ako spolujazdec zomrel H. U.Á. ml. I. H. bol týmto rozsudkom uznaný za vinného zo zločinu usmrtenia podľa § 149 ods. 4 Trestného zákona a bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 3 roky s podmienečným odkladom, so skúšobnou dobou probačného dohľadu v trvaní 4 roky a bol mu uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu v cestnej premávke v trvaní 5 rokov a 7 mesiacov. Súd prvej inštancie mal v konaní za nesporné, že žalobcovia 1/ a 2/ sú rodičia zomrelého H. U. O.. a žalobca 3/ je jeho brat. Vychádzal zo zistenia, že motorové vozidlo zn. S. Z., I.: U.-XXXDS, ktoré I. H. pri predmetnej dopravnej nehode viedol, bolo v čase dopravnej nehody povinne zmluvne poistené za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla u žalovaného, ktorý túto skutočnosť nenamietal. V konaní bolo sporné, či je daný nárok na poskytnutie nemajetkovej ujmy v peniazoch, či nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods.2 Občianskeho zákonníka je možné subsumovať k § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z., t.j. či je daná pasívna legitimácia žalovaného a výška nemajetkovej ujmy.
3. Súd prvej inštancie pri posudzovaní sporných otázok danosti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka a jeho subsumovania k § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. t.j. pasívnej legitimácie žalovaného, vychádzal z doterajšej súdnej praxe s poukazom na rozsudky Najvyššieho súdu SR zo dňa 27.10.2007, sp. zn. 1 Cdo 77/2009, 4 Cdo 168/2009 zo dňa 20.4.2011, 2 Cdo 194/2011 zo dňa 27.12.2012, 3 Cdo 228/2012 zo dňa 26.9.2013, rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 27.11.2014, sp. zn. 8Co/67/2012, rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 21.5.2014, sp. zn. 11Co/116/2013, rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 28.10.2013, sp. zn. 6Co/127/2010 a rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C- 22/12 zo dňa 24.10.2013 vo veci Haasová proti Petrík a Holingová (ďalej len „rozsudok SD EÚ“). Predmetom konania Súdneho dvora Európskej únie bol návrh na začatie prejudiciálneho konania týkajúceho sa výkladu čl. 3 ods. 1 Smernice Rady 72/166/EHS a čl. 1 ods. 1 Smernice Rady 90/232/EHS a vyplýva z neho, že členské štáty sú v zásade oprávnené upraviť si v rámci svojich režimov zodpovednosti za škodu, najmä jednotlivé škody spôsobené motorovými vozidlami, ktoré sa musia uhradiť, rozsah ich náhrady ako aj osoby, ktoré majú nárok na túto náhradu. Členské štáty musia pri výkone svojich právomocí v tejto oblasti dodržiavať právo Európskej únie a ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré upravujú náhradu škody pri nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel, nemôžu odňať smerniciam ich potrebný účinok. Vzhľadom na uvedené sú členské štáty povinné zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ktorá sa uplatňuje podľa vnútroštátneho práva, bola krytá poistením v súlade s ustanoveniami jednotlivých smerníc. Keďže rôzne jazykové verzie dotknutých smerníc používajú pojem "ujma na zdraví", ako aj pojem "osobná ujma", ktoré pojmy dopĺňajú pojem "škoda na majetku"; je potrebné uplatniť tzv. extenzívny výklad uvedených pojmov, na základe ktorého patrí medzi škody, ktoré sa musia nahradiť v súlade s dotknutými smernicami; i nemajetková ujma. Členské štáty teda majú zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré boli obeťami dopravnej nehody, bola krytá poistením v určitých minimálnych sumách.

4. Z vyššieho uvedeného súdu prvej inštancie vyplynulo, že povinné zmluvné poistenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Mal za to, že tento záver nemôže spochybniť ani skutočnosť, že úprava týkajúca sa ochrany osobnosti je nezávislá od úpravy tzv. všeobecnej zodpovednosti za škodu (§ 420 a nasl. Občianskeho zákonníka). Súd prvej

inštancie tak dospel k záveru, že § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. zahŕňa i nemajetkovú ujmu podľa § 13 Občianskeho zákonníka a keďže v konaní bolo nesporné, že motorové vozidlo vinníka dopravnej nehody bolo v čase dopravnej nehody povinne zmluvne poistené za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla u žalovaného, je žalovaný v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pasívne legitimovaný; vzhľadom na špecifickosť neoprávneného zásahu do práva na súkromie žalobcov považoval za evidentné, že neexistuje žiadna primeraná forma zadosťučinenia podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorá by odstránila následky tohto zásahu a preto prichádza do úvahy v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch.

5. Pokiaľ ide o výšku uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, tú každý zo žalobcov žiadal v sume 75.000 eur, ktorej výšku ale nevedeli nijako vysvetliť, ani zdôvodniť, akou úvahou k tejto sume dospeli; uviedli len, že sa tak rozhodli a rozhodnutie o jej výške ponechávajú na úvahe súdu, konštatoval súd prvej inštancie. V tejto súvislosti ozrejmil, že súd pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy v zmysle § 136 O.s.p. vychádza z vlastnej úvahy, pričom prihliada na závažnosť spôsobenej ujmy a okolnosti za ktorých k zásahu došlo, pričom sa snaží aby výška nemajetkovej ujmy bola v súlade s požiadavkou spravodlivosti. To znamená, že rozhodovanie o výške nemajetkovej ujmy je individuálne. Ohľadom smrti dieťaťa vyslovil názor, že bez ohľadu na jeho vek v čase smrti, je potrebné považovať takúto skutočnosť za jeden z najzávažnejších zásahov do súkromia fyzickej osoby. Výsluchom svedkyne Ing. C. H. mal za preukázané, že usmrtenie H. U. O.. bolo pre rodičov veľkou psychickou traumou, pretože vzťahy v rodine boli zdravé a fungujúce, usmrtenie syna spôsobilo rodičom citovú ujmu, zdravotné a sociálne problémy, keď po smrti syna sa izolujú. Súd prvej inštancie si pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy pomohol zákonom č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených úmyselnými trestnými činmi, ktorý v § 6 určuje celkovú sumu odškodnenia ako 50 násobok minimálnej mzdy; t.j. 17.600 eur.

6. Na uvedenom základe súd prvej inštancie v zmysle § 11, § 13 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 2 písm. a) a § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. s odkazom na § 6 zákona č. 215/2006 Z.z. priznal každému z rodičov (prišli o syna, ktorý mal 26 rokov) náhradu nemajetkovej ujmy 17.600 eur a vo zvyšku žalobu zamietol. Žalobcovi 3/, ktorý bol v čase usmrtenia brata vo veku 13 rokov, súd prvej inštancie priznal polovicu z nemajetkovej ujmy priznanej rodičom, t.j. 8.800 eur a vo zvyšku žalobu zamietol. Výsluchom svedkyne L.. C. H. mal za preukázané, že žalobca 3/ mal s bratom H. veľmi dobrý vzťah, trávili spolu veľa času a bol mu oporou v čase neprítomnosti otca z dôvodu jeho povolania; usmrtenie brata ho poznačilo, zostal tichý, uzavretý, izoluje sa a trpí častými bolesťami hlavy. Uzavrel, že výška priznanej nemajetkovej ujmy je porovnateľná s rozhodovacou praxou súdov v Slovenskej republike a ako príklad uviedol napr. rozsudok Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 15.6.2011, sp. zn. 12C/385/2008 v spojení s rozsudkami Krajského súdu v Bratislave zo dňa 4.6.2012, sp. zn. 6Co/111/2011 a Najvyššieho súdu SR zo dňa 26.9.2013, sp. zn. 3 Cdo 228/2012 (za smrť manželky a 23 ročného syna 23.000 eur), rozsudok Okresného súdu Pezinok zo dňa 16.12.2011, sp. zn. 9C/31/2008 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 27.11.2014, sp. zn. 8Co/67/2012 (za smrť 25 ročnej dcéry 16.596,96 eura). O trovách konania žalobcov proti žalovanému súd prvej inštancie rozhodol podľa § 142 ods. 3 O.s.p. a čiastočne úspešným žalobcom priznal v podrobnej špecifikácii plnú náhradu trov konania (z výšky súdom priznaného plnenia) 954,72 eura trovy právneho zastúpenia, pretože rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu. Z uplatnených trov právneho zastúpenia nepriznal žalobcom trovy právneho zastúpenia za: 1/ vyjadrenie z 5.2.2015, nakoľko sa netýkalo veci samej ale bolo reakciou na súdom vyrubený súdny poplatok, 2/ stanovisko z 12.3.2015, ktoré považoval za neúčelné, išlo o reakciu na vyjadrenie žalovaného, ktoré mohli predniesť na pojednávaní vo veci samej a 3/ podanie z 13.11.2015, nakoľko sa netýkalo veci samej, ale bolo žiadosťou o vytýčenie termínu pojednávania. O povinnosti žalovaného zaplatiť súdny poplatok rozhodol podľa § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb.

7. Proti zaväzujúcim častiam rozsudku a v časti náhrady trov konania podal žalobca odvolanie a žiadal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých častiach zmeniť a žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Podstatným zhrnutím jeho skutkových tvrdení a právnych argumentov (§ 393 ods. 2 C.s.p.) v odvolaní namietal, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a skutočnosť, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej. Nesprávne právne posúdenie veci spočíva v otázke samotnej pasívnej legitimácie žalovaného, tak aj v otázke možného a dovoleného súdneho „dotvárania“ práva extenzívnym výkladom vnútroštátnych zákonných ustanovení, pri ignorovaní záväznej rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu SR. Mal za to, že v zmysle súčasne platného vnútroštátneho práva uplatniteľného vo veci samej, t.j. v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z. (ako lex specialis vo vzťahu k Občianskemu zákonníku), nie je pasívne

legitimovaným na uplatňovanie nárokov z titulu zásahu do osobnostných práv žalobcov, nakoľko tento zákon sa nevzťahuje na náhradu nemajetkovej ujmy a povinnosť zahrnúť tento inštitút do poistných zmlúv žalovanému žiadnym spôsobom neukladá. Uvedené žiadnym spôsobom nevyplýva a vyplývať nemôže ani z rozsudku SD EÚ. Úlohou prejudiciálneho rozsudku nie je rozhodnúť spor, ale iba poskytnúť vnútroštátnemu súdu taký výklad únijného práva, ktorý mu pomôže pri jeho aplikácii. Preto záväznosť prejudiciálneho rozsudku nebráni vnútroštátnemu súdu, aby pred rozhodnutím veci samej podal novú prejudiciálnu otázku, ak mu napríklad nie je jasné znenie rozsudku alebo jeho aplikácia. Poznamenal, že SD EÚ v uvedenej veci podal výklad smerníc zaoberajúcich sa poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami, za žiadnych okolnosti však nepodal a ani nemohol podať výklad vnútroštátnych predpisov. Súkromné právo členského štátu je oprávnený vykladať iba národný súd, ktorý musí vychádzať z platného právneho stavu. Z odpovede SD EÚ v tomto konkrétnom prípade mal za zrejmé, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo; samotný Rozsudok SD EÚ žiadnym spôsobom nestanovil, že pasívna legitimácia poisťovateľov podľa zákona č. 381/2001 Z.z. je v sporoch o zaplatenie nemajetkovej ujmy pozostalých automaticky „daná“, ale iba spresnil, že by tomu tak bolo, pokiaľ by toto bolo obsahom úpravy vnútroštátneho práva. Objasnil vnútroštátnu právnu úpravu, v ktorej je za súčasného platného právneho stavu, historicky aj teoreticko-právne vyriešená otázka diferenciácie pojmov (ich významu aj účelu) náhrady škody (resp. škody na zdraví a nákladov pri usmrtení) a nemajetkovej ujmy. Vnútroštátne právo v zákone č. 381/2001 Z.z. de lege lata upravuje náhradu majetkovej, ako aj nemajetkovej ujmy, avšak výlučne v rozsahu § 444 až 449 Občianskeho zákonníka, pričom v § 444 pokrýva zodpovednosť za nemajetkovú ujmu na zdraví vo forme náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v rozsahu nárokov podľa osobitného právneho predpisu. Nároky z titulu ochrany osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka však do okruhu pôsobnosti zákona č. 381/2001 Z.z. nezahŕňa. Konštatoval, že právna úprava rozsahu poistenia zodpovednosti za škodu v § 4 ods. 2 zákona 381/2001 Z.z. podáva taxatívny výpočet prípadov, ktoré podliehajú poistnému krytiu, a ktoré sú z hľadiska rozlíšenia toho, čo sa odškodňuje, plne v zhode s právnou úpravou spôsobu a rozsahu náhrady škody v Občianskom zákonníku v § 442 a nasl., vrátane § 444 Občianskeho zákonníka; vyjadril presvedčenie, že pod takto vymedzenú škodu zákon č. 381/2001 Z.z. neumožňuje subsumovať náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúcu z ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ sa tak poistený s poisťovňou nadštandardne nedohodne v poistnej zmluve. Pokiaľ aj v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov nepanuje zhoda v otázke možnosti subsumovať pod pojem „škoda na zdraví“ v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z. aj náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, poukázal na publikovaný rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 26.9.2013, sp. zn. 3 Cdo 176/2012, zverejnený v Zbierke stanovísk NS a súdov SR 9/2014 pod č. 127, t.j. R 127/2014, v ktorom sa uvádza, že „...nároky vyplývajúce z neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti sú podľa platnej právnej úpravy pojmovo odlišné od nárokov na náhradu škody. Platná právna úprava dôsledne rozlišuje medzi právom na ochranu osobnosti upraveným v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka a právom na náhradu škody. Medzi týmito inštitútmi je pojmová aj obsahová odlišnosť. Právo na ochranu osobnosti predstavuje nemajetkové právo rýdzo osobnej povahy, ktoré je úzko späté s osobnosťou človeka a jej prejavmi. Na rozdiel od toho, právo na náhradu škody je právo majetkovej povahy, ktoré môže patriť tak fyzickej ako aj právnickej osobe a nemá absolútnu, ale len relatívnu povahu. Zásadný rozdiel je aj medzi nahradením nemajetkovej ujmy v peniazoch a náhradou škody ako majetkovej ujmy - pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch sa vychádza iba z predpokladu, akú ujmu mohol zásah vyvolať, v prípade škody treba jej výšku vyčísliť a preukázať. Právo na náhradu škody a právo na ochranu osobnosti fyzickej osoby podľa platnej právnej úpravy teda predstavujú dve celkom samostatné práva, ktoré sú podmienené rôznou sférou ochrany zabezpečovanej Občianskym zákonníkom.“ V tejto súvislosti upozornil na aktuálnu rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu SR v konaní sp. zn. 3 Cdo 301/2012, zo dňa 31.3.2016, kde sa Najvyšší súd SR v obdobnej záležitosti v celom rozsahu prihlásil k rozhodnutiu vo veci 4 Cdo 168/2009 s tým, že na tom nič nemení ani rozsudok SD EÚ, keďže zákonodarca sa rozhodol do zákona č. 381/2001 Z.z. transponovať krytie bez nemajetkovej ujmy, ako mu príslušné smernice EÚ umožňovali.

7a. V súvislosti s uvádzanou potrebou „eurokonformného výkladu“ pojmov „nemajetková ujma“ a „škoda“, resp. rozsahu poistného krytia podľa zákona č. 381/2001 Z.z., žalovaný uviedol, že aj takýto výklad vnútroštátneho práva má svoje hranice; povinnosť eurokonformného výkladu relevantných ustanovení vnútroštátneho práva je obmedzená všeobecnými zásadami práva, najmä právnou istotou, zákazom retroaktivity a nemôže slúžiť ako základ pre výklad vnútroštátneho práva contra legem (Impact,

C-268/06, 15.4.2008; Adeneler, C-212/04, 4.7.2006). V danom prípade však súd prvej inštancie celkom jednoznačne aplikoval taký výklad, ktorý nemožno považovať za ústavne konformný a ktorý má za následok výklad vnútroštátneho práva contra legem. Z uvedených dôvodov tak súd prvej inštancie s cieľom priznať smerniciam EÚ nepriame účinky zjavne prekročil prípustné a ústavne akceptovateľné výkladové možnosti. S poukazom na vyššie uvedené vyjadril presvedčenie, že sa pojem „škoda" nedá stotožniť s pojmom „nemajetková ujma". Mal za to, že prijatie takéhoto výkladu by bolo v rozpore s platným vnútroštátnym právom a viedlo by k výkladu contra legem a zároveň by popieralo účel a zmysel zákona č. 381/2001 Z.z. tak, ako ho stanovil (a ako je zrejmé z textu vyššie aj prezentoval) samotný zákonodarca. Uzavrel, že nie je potom možné ani extenzívnym výkladom § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. považovať náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení za nemajetkovú ujmu podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Obdobne namietal prípadné subsumovanie nároku uplatneného žalovanými pod pojem „náklady pri usmrtení", keďže ani gramatickým výkladom uvedeného pojmu nemožno dospieť k subsumovaniu nároku na náhradu nemajetkovej ujmy pod pojem náklady pri usmrtení. Napokon dodal, že v prípade, ak by sa aj teoreticky pripustilo, že pod pojem škody na zdraví resp. náklady pri usmrtení by bolo možné subsumovať aj nemajetkovú ujmu pozostalých, ako v napadnutom rozsudku prezumuje súd prvej inštancie, bolo by zo strany súdu nevyhnutné dôsledne sa zaoberať atribútmi vzniku zodpovednosti za škodu, t.j. protiprávnosťou konania, vznikom škody v dôsledku protiprávneho konania a príčinnou súvislosťou medzi skutočnosťou, s ktorou je škoda spojená (porušenie právnej povinnosti, resp. prevádzka dopravného prostriedku a pod.) a vzniknutou škodou. Táto súvislosť musí byť priama a bezprostredná, nestačí, ak je iba sprostredkovaná; príčinná súvislosť v prípade, ak nepriaznivý dôsledok je následkom samotnej spôsobenej škody, nie je daná. V uvedenom kontexte upriamil pozornosť na rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 30.1.2007, sp. zn. 2 Cdo 73/2006, uverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod R 61/2008, v zmysle ktorého „príčinná súvislosť medzi poškodením zdravia žalobcov a protiprávnym konaním žalovaného nie je daná, ak poškodenie zdravia spočíva v udalosti, ktorá je už sama o sebe následkom protiprávneho konania žalovaného." O takýto prípad ide aj vtedy, ak poškodenie zdravia žalobcov bolo výsledkom ich reakcie na smrteľný úraz ich syna.

8. Žalobcovia vo vyjadrení k odvolaniu žiadali rozsudok súdu prvej inštancie v časti napadnutej žalovaným ako vecne správny potvrdiť; dôvodili, že argumentácia žalovaného v odvolaní je s ohľadom na výkladové pravidlá a charakter práva Európskej únie (ďalej len „EÚ") neobhájiteľná a žiadnym spôsobom nevylučujúca právne závery rozsudku SD EÚ. Žalovaný odvolávajúc sa na rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 31.3.2016, sp. zn. 3 Cdo 301/2012 „interpretuje" výrok rozsudku SD EÚ Haasová tak, že nemateriálna ujma je predmetom poistného krytia iba v prípade, ak slovenský právny poriadok, resp. Občiansky zákonník jej náhradu pripúšťa v rámci ustanovení upravujúcich všeobecnú zodpovednosť za škodu v zmysle § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka. Z naznačeného vyplýva, že základom argumentačnej línie žalovaného je vo výroku rozsudku Haasová použité slovné spojenie „ak jej náhradu v rámci zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej." V tejto súvislosti pre komparáciu uviedli znenie výroku rozsudku Haasová v anglickom a českom jazyku, z ktorého im vyplynulo, že slovenská jazyková verzia sa zjavne líši nielen od príkladmo zvolenej českej a anglickej jazykovej verzie, ale aj od ostatných jazykových verzií, resp. znenia výroku SD EÚ v iných úradných jazykoch EÚ (dostupných na internetovom portáli www.curia.europa.eu <http://www.curia.europa.eu>) a zdôraznili, že potreba jednotného výkladu rozsudkov Súdneho dvora EÚ vylučuje, aby sa v pochybnostiach posudzoval text rozsudku v jednom z jeho jazykových znení izolovane (totožné: rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci UAB Profísa, sp. zn. C-63/06, body 13 a 14). Slovenský preklad výroku rozsudku Haasová na rozdiel od ostatných jazykových verzií môže pri izolovanom výklade a bez zohľadnenia predchádzajúcich úvah Súdneho dvora EÚ, prima facie „navádzať" k interpretačnému záveru, že nemajetková ujma je súčasťou poistného krytia iba v prípade, ak ju Občiansky zákonník upravuje v rámci všeobecnej zodpovednosti za škodu (§ 420 a nasl.). Avšak s prihliadnutím na nesporné odlišnosti systematického vymedzenia občianskoprávnej zodpovednosti vo vnútroštátnych úpravách jednotlivých členských štátov možno podľa ich názoru legitímne konštatovať, že úmyslom Súdneho dvora EÚ pri formulovaní výroku rozsudku, ktorého účinky sú záväzné erga omnes, nemohlo byť obmedzenie rozsahu poistného plnenia iba odkazom na zodpovednosť za škodu podľa § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka. Nevyhnutnosť extenzívneho výkladu pojmu „škoda na zdraví", ktorý zahŕňa aj imateriálnu ujmu, odôvodnil Súdny dvor EÚ účelom smerníc, ktorým je posilnenie ochrany pozostalých (čl. 49 rozsudku SD EÚ). V tomto kontexte je primárnym cieľom dosiahnutie stavu, aby akékoľvek škody a ujmy v oblasti povinného poistného krytia, ktorého rámec upravujú predmetné

smernice, neostali neuhradené. Neobstojí preto záver, že slovenský právny poriadok nepripúšťa náhradu nemateriálnej ujmy v rámci eurokonformného výkladu § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z.

8a. Mali za to, že rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 301/2012 je kvalitou svojho odôvodnenia v rozpore s princípmi civilného konania (čl. 3 ods. 1, ods. 2 C.s.p.), nakoľko dovolací súd nepodal eurokonformný výklad § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z., resp. výklad relevantnej právnej úpravy podaný v skoršom uznesení Najvyššieho súdu SR zo dňa 20.4.2011, sp. zn. 4 Cdo 168/2009 nesprávne považuje (s judikatúrou Súdneho dvora EÚ už prekonaných dôvodov) za súladný s účelom „motorových" smerníc. Najvyšší súd SR sa v rozhodnutí 3 Cdo 301/2012 rozhodol (z ústavne sporných dôvodov) zotrvať na doterajšej slovenskej judikatúre, tzn. odmietol rešpektovať medzinárodný záväzok podrobiť vnútroštátnu právnu úpravu (pomerne jednoduchému) eurokonformnému testu vyplývajúcemu z rozsudku SD EÚ Haasová, čím sa zároveň odmietol zaoberať (právne zložitejšou a zároveň rozhodujúcou) otázkou, či vnútroštátna právna úprava disponuje takými výkladovými metódami, ktoré umožňujú podradiť pod pojem „škoda na zdraví" aj nemajetkovú ujmu spôsobenú blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode. Najvyšší súd SR sa nevysporiadal s otázkou, či by rozširujúci výklad § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. (ne)bol contra legem, čo je jediným výkladovým limitom nepriameho účinku smerníc. Oponovali, že Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí (3 Cdo 301/2012) nesprávne konštatoval, že povinnosti podať eurokonformný výklad § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. ho zbavil Súdny dvor EÚ v samotnom rozsudku Haasová, keď nevyslovil rozpor daného ustanovenia so smernicami. Uvedeným postupom poprel nepriamy účinok smerníc, čím porušil čl. 4 ods. 3 Zmluvy o EÚ a zároveň aj ústavné práva žalobcov (čl. 7 ods. 5 Ústavy SR). Mali za to, že bolo plne v kompetencii Najvyššieho súdu SR pokúsiť sa (v súlade so záväzkom lojálnej spolupráce) o eurokonformný výklad zákona, ktorý bude v súlade s cieľmi transponovaných smerníc tak, ako ich vyložil Súdny dvor EÚ v rozsudku Haasová; pre odvolanie žalovaného to znamená, že ak vnútroštátny súd po prejednaní veci dospeje k záveru, že právne posúdenie súdu vyššieho stupňa je v rozpore s právom EÚ, takéto právne posúdenie nie je pre súd nižšieho stupňa záväzné (rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci Elčinov zo dňa 5.10.2010, sp. zn. C-173/09, ods. 32). V tomto smere žalobcovia poukázali na aktuálne znenie ods. 26 rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 31.3.2016, sp. zn. 21Co/60/2015 a tiež jeho ods. 43, podľa ktorého:.... „Inak povedané, Súdny dvor v tomto odseku v podstate vyslovil, že pojem „zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel" používaný v smernici 2009/103/EHS treba vykladať čiastočne autonómne a podradiť podeň aj také nároky, ktoré národné právo nezaraďuje medzi nároky „na náhradu škody" v prísnom slova zmysle, ak ich podstata je podobná (teda občianskoprávny charakter a vznik v dôsledku protiprávnej udalosti - dopravnej nehody). (...) z ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka vzniká v prípade protiprávnej udalosti - dopravnej nehody nárok na náhradu nemajetkovej ujmy aj v peniazoch. Tento nárok má pritom občianskoprávny charakter a v podstate sa svojou povahou približuje objektívnej zodpovednosti za škodu. Z uvedených dôvodov treba v zmysle záverov citovaného rozsudku SD článok 3 ods. 1 smernice 2009/103/ES vykladať tak, že pod pojem „opatrenie... určujúce rozsah krytia zodpovednosti a podmienky tohto krytia" sa musí zaradiť aj § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka upravujúci tento nárok a tento nárok musí byť podľa národného práva krytý poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla." Správnosť právnych záverov žalobcov, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia má verifikovať tiež limit poistného plnenia, ktorý je pri jednej škodovej udalosti v zmysle § 7 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 stanovený na 5.000.000 eur bez ohľadu na počet zranených alebo usmrtených osôb.

8b. S ohľadom na obsahovú blízkosť pojmov „škoda" a „ujma" žalobcovia ďalej zdôraznili, že v zmysle ustálenej právnej doktríny všeobecný súd nie je viazaný doslovným znením zákona, a contrario môže (musí) sa od neho odchýliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť alebo niektorý z princípov materiálneho právneho štátu. Podstatou sudcovskej interpretácie práva je nesporne nachádzanie správneho významu právnych noriem, pričom žalovaným namietaný výklad pojmov „škoda" a „ujma" je v rozpore s úmyslom slovenského zákonodarcu implementovať „motorové" smernice bez akýchkoľvek obmedzení. Objasnili, že v prípade nejasnosti a nezrozumiteľnosti právnej normy (napr. ak pripúšťa viaceré interpretácie), ako aj za predpokladu rozporu doslovného znenia s jeho zmyslom a účelom, je nevyhnutné uprednostniť iný výklad pred jazykovým výkladom; výkladová metóda e ratione legis, je plne v súlade s princípom právnej istoty a princípom deľby moci. Nevyhnutnosť extenzívneho výkladu pojmu škoda na zdraví, ktorý zahŕňa aj imateriálnu ujmu, odôvodnil Súdny dvor EÚ účelom smerníc, ktorým je posilnenie ochrany pozostalých (čl. 49 rozsudku Haasová). V tomto kontexte je primárnym cieľom dosiahnutie stavu/ aby akékoľvek škody a ujmy v oblasti povinného

poistného krytia, ktorého rámec upravujú predmetné smernice, neostali neuhradené. Podľa žalobcov preto neobstojí záver, že slovenský právny poriadok nepripúšťa náhradu nemateriálnej ujmy v rámci eurokonformného výkladu § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. a argumentácia tým, že obsah pojmu „škoda“ a „ujma“ nie je totožný, v dôsledku čoho nie je možné pod pojem škoda na zdraví [§ 4 ods. 2 písm. a)] subsumovať náhradu nemajetkovej ujmy, nemá podľa nich zákonnú oporu a v konečnom dôsledku vyznieva formalisticky, účelovo a absurdne. Právnym pojmom je pri výklade únioového práva potrebné prisudzovať taký význam, aký majú v práve EÚ a nie ten, ktorý majú vo vnútroštátnom práve členských štátov. A zákon č. 381/2001 Z.z. je výsledkom transponovania únioového práva bez výhrad slovenského zákonodarcu. Žalobcovia nesúhlasili ani s názorom, že pokiaľ nedošlo k úplnej alebo správnej transpozícii smerníc Rady EÚ, týkajúcich sa aproximácie právnych predpisov členských štátov regulujúcich poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, nie je možné súdnym výkladom zabezpečiť nepriamy účinok úniovému právu. Hoci v § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. nie je priamo uvedená povinnosť poisťovateľov uhrádzať nemajetkovú ujmu, riešenie vzájomného „konfliktu“ § 4 ods. 2 písm. a) a § 27a cit. zákona („Týmto zákonom sa preberajú právne akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie uvedené v prílohe“), ktorý kreuje na strane súdu úlohu zisťovať (interpretovať) skutočnú (určujúcu) vôľu zákonodarcu zahrnúť, resp. nezahrnúť nemajetkovú ujmu do rozsahu poistného krytia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, možno nájsť v odôvodnení rozsudku súdneho dvora EÚ vo veci Quelle AG, sp. zn. C-404/06 a následnom rozhodnutí Spolkového súdneho dvora Nemecka (Bundesgerichtshof, ďalej len „BGH“) zo dňa 26.11.2008, sp. zn. VIII ZR 200/05. Nakoľko z obsahu dôvodovej správy k zákonu č. 381/2001 Z.z. ako aj § 27a explicitne vyplýva právno-politická vôľa slovenského zákonodarcu bez výhrad transponovať európske smernice do vnútroštátneho právneho poriadku (ktorých zmysel a účel bol s celoeurópskym dosahom judikovaný SD EÚ v rozsudku Haasová), mali za nutné za pomoci teleologickej extenzie interpretovať znenie § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. tak, že do rozsahu krytia poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je zahrnutá aj nemajetková ujma v zmysle § 13 Občianskeho zákonníka; eventuálny výklad pojmu „škoda na zdraví“ na účely zákona č. 381/2001 Z.z., ktorý nezohľadňuje nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej smrťou blízkej osoby, nie je „eurokonformný“ a nerešpektuje účel transponovaných smerníc, nakoľko nepriznáva pozostalým po obetiach dopravných nehôd nevyhnutný rozsah práv, ktorý predpokladá únioové právo. Právny názor žalobcov má verifikovať aj rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 31.3.2016, sp. zn. 21Co/60/2015 (ods. 32). Nestotožnili sa s názorom žalovaného, že aplikovaním eurokonformného (rozširujúceho) výkladu pojmov „ujma“ a „škoda“ by šlo o výklad contra legem; argumentovali, že obmedzenie, podľa ktorého nesmie výklad vnútroštátneho práva slúžiť ako základ pre výklad contra legem, sa nevzťahuje na slovné znenie zákona (contra verba legis), pojem contra legem sa má chápať predovšetkým z funkčného hľadiska, označujúc oblasť, v ktorej už sudcovská tvorba práva nie je prípustná. Pokiaľ ide o ekonomický rozmer kauzy, žalobcovia namietali, že aj keď poisťovne, súc si vedomé európskeho trendu rozsahu poistnej ochrany, viazali svoju právnu istotu na explicitnú legislatívnu zmenu (pojmovo nejednoznačného) písaného práva, nemôže to negovať všeobecnú záväznosť rozsudku SD EÚ (Haasová), ktorý obsahuje bezpodmienečný príkaz interpretovať rozhodujúce články prebratých smerníc v prospech poistného krytia nemajetkovej ujmy pozostalých z povinného zmluvného poistenia. Je nepochybné, že komunitárne právo, ktoré je na území Slovenskej republiky plne účinné, má aj svoj precedentný rozmer (doktrína acte éclairé).

8c. Za neopodstatnené žalobcovia považovali aj eventuálne námietky ohľadom nepreukázania príčinnej súvislosti; keď podľa žalovaného vznik citovej ujmy údajne nie je v bezprostrednej príčinnej súvislosti s prevádzkou motorového vozidla, tzn. nejde o ujmu spôsobenú motorovým vozidlom, ale o sekundárnu ujmu vyvolanú ujmou vzniknutou v dôsledku prevádzky motorového vozidla, nejde o následok, ale o tzv. výsledok udalosti. Z hľadiska ustanovenia § 13 ods. 2, ods. 3 Občianskeho zákonníka je právne relevantná len taká nemajetková ujma, ktorej vznik je v príčinnej súvislosti s neoprávneným zásahom, v značnej miere znižujúcim dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti. Podľa právnej doktríny je atribútom príčinnej súvislosti „priamosť“ pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho (rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 30.6.2010, sp. zn. 5 Cdo 126/2009). Medzi protiprávnosťou zásahu a porušením (ohrozením) osobnosti žalobcov existuje priama časová a vecná súvislosť, nakoľko spôsobenie dopravnej nehody, pri ktorej došlo k úmrtiu bolo príčinou a vznik imateriálnej ujmy je následkom tejto príčiny. Zdôraznili, že podľa tzv. adekvátnej príčinnej súvislosti, príčinná súvislosť je daná vtedy, ak je škoda (ujma) podľa všeobecnej povahy, obvyklého chodu vecí a skúseností adekvátnym dôsledkom protiprávneho úkonu (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 31.1.2012, sp. zn. 6 M Cdo 11/2010). Nemôže preto obstáť názor, že

emocionálna ujma na strane žalobcov nemá súvis s protiprávnym zásahom zodpovedného vodiča, ktorý zapríčinil úmrtie ich syna, resp. brata. Podľa žalobcov, ich právo na ochranu súkromia zahŕňa i právo vytvoriť a udržiavať vzťahy s inými ľudskými bytosťami, predovšetkým v citovej oblasti, aby tak bolo možné rozvíjať a napĺňať vlastnú osobnosť a najmä viesť rodinný život. Nemôže sa preto zdať nesprávnym záver, podľa ktorého môže byť zásahom do práva na ochranu súkromia fyzickej osoby i zásah spočívajúci v úplnej deštrukcii úzkej rodinnej väzby usmrtením iného člena rodiny; čím došlo k neoprávnenému zásahu do práva žalobcov na ochranu súkromia ako čiastkového práva na ochranu osobnosti, a to protiprávnym konaním pôvodcu zásahu, ktoré bolo objektívne spôsobilé do práva na ochranu osobnosti zasiahnuť, t.j. že existuje príčinná súvislosť medzi protiprávnym zásahom do osobnosti žalobcov objektívne spôsobilým vyvolať nemajetkovú ujmu spočívajúcu v porušení alebo ohrození osobnosti žalobcov a vznikom tejto nemajetkovej ujmy.

9. Proti zamietajúcim častiam rozsudku podali odvolanie žalobcovia 1/ až 3/ a žiadali rozhodnutie súdu prvej inštancie zmeniť a žalobe v časti nepriznaných nárokov na náhradu nemajetkovej ujmy v celom rozsahu vyhovieť. Namietali, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a tiež, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Podstatným zhrnutím skutkových tvrdení a právnych argumentov (§ 393 ods. 2 C.s.p.) možno konštatovať, že priznanú majetkovú kompenzáciu považovali za zásadne neprimeranú a nezodpovedajúcu naplneniu požiadavky poskytnutia spravodlivej súdnej ochrany práv s ohľadom na jednorázovosť odškodnenia a jeho satisfakčný charakter; súd prvej inštancie podľa ich názoru nedostatočne zhodnotil intenzitu emocionálnych vzťahov žalobcov k H. U. O.. Ozrejmili v čom spočíva závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy; vyplýva najmä zo skutočnosti, že neočakávané úmrtie ich syna (brata) im spôsobilo doživotnú, rozsiahlu a v zásade ničím nereparovateľnú ujmu. Úmrtím H.L. U. O.. došlo k deštrukcii najcitlivejších interpersonálnych väzieb tvoriacich základ a rámec ich súkromného života, keď intenzita a charakter vzťahu žalobcov a zosnulého syna (brata) boli z pohľadu ich trvania a vytvorenia osobitných psychických väzieb na najvyššej možnej úrovni ľudskej blízkosti, neprejde deň, aby žalobcovia nepociťovali pre stratu H. prenikavú duševnú bolesť. Žalobcovia sa nikdy nezmieria s úmrtím ich syna (brata) H., pričom z ich života sa vytratila osoba poskytujúca im pomoc a oporu v každodenných situáciách. Pocity šťastia a harmónie, ktoré vnímali pred úmrtím svojho syna (brata), nahradili už iba spomienky na blízku osobu. Na preukázanie primeranosti žalobcami uplatnených nárokov vo výške 75.000 eur poukázali na stanovisko Výskumného ústavu dopravného, a.s. Žilina z 30.11.2012, ktorý vyčíslil hodnotu ľudského života na 332.144 eur.
10. Odvolací súd (s poukazom na § 470 ods. 1, ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „C.s.p.“, účinného od 1.7.2016), viazaný rozsahom a dôvodmi oboch odvolaní (§ 379, § 380 ods. 1 C.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok, prejednal odvolania žalobcov a žalovaného bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 a contrario C.s.p., viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 C.s.p) dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutých výrokoch je vecne správny (§ 387 ods. 1 C.s.p.). Rozsudok verejne vyhlásil 31.7.2018 (§ 219 ods. 3 C.s.p.).

11. Podľa § 387 ods. 2 C.s.p. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody; pretože odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku, konštatuje správnosť jeho dôvodov.

12. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

13. Zákon č. 381/2001 Z.z. upravuje povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len "poistenie zodpovednosti") a zriadenie Slovenskej kancelárie poisťovateľov (ďalej len "kancelária"). Ak tento zákon neustanovuje inak, vzťahujú sa na poistenie zodpovednosti osobitné predpisy (§ 1 ods. 1 a ods. 2)

14. Podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

15. Podľa § 15 ods. 1, ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať. Na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila.

16. Podľa § 13 ods. 1, ods. 2 a ods. 3 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

17. Žalobcovia uplatňovali nárok voči žalovanému ako poisťovni, v ktorej bolo motorové vozidlo, ktorým došlo k usmrteniu ich syna a brata H. U. O.. poistené pre prípad zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Podľa nich uplatňovaná náhrada nemajetkovej ujmy spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. Súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav sporu, keď vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností z hľadiska posúdenia opodstatnenosti žaloby, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil a na ich základe dospel k správnym skutkovým a právnym záverom, ktoré v napadnutom rozhodnutí aj náležite logicky a presvedčivo odôvodnil. Súd prvej inštancie (pri nespornom skutkovom stave) dospel k záveru, že podľa súčasnej právnej úpravy možno nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv pozostalých v dôsledku usmrtenia blízkej osoby uplatňovať aj zo zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Žalovaný namietal tento záver ako právne nesprávny.

18. Predmetom právnej úpravy zákona č. 381/2001 Z.z. je povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla; takto určenému predmetu zodpovedá aj vymedzenie, na koho sa poistenie zodpovednosti vzťahuje (§ 1) a vymedzenie rozsahu poistného krytia (§ 4). Vzťah tohto zákona k všeobecnej právnej úprave vymedzuje § 1 ods. 2; preto, ak zákon č. 381/2001 Z.z. neustanovuje inak, aplikuje sa na právne vzťahy osobitný predpis, za ktorý treba považovať Občiansky zákonník. Vyššie citované ustanovenie § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. vymedzuje rozsah poistného krytia taxatívnym výpočtom prípadov, na ktoré sa vzťahuje. Poistený má podľa § 4 ods. 2 písm. a) tohto zákona právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a náhradu nákladov pri usmrtení, pričom poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi. Zákon č. 381/2001 Z.z. pojem škody bližšie nedefinuje, uvedené je tak ponechané občianskoprávnej teórii a súdnej praxi. Tá dlhodobo judikovala, že s ohľadom nielen na samotné znenie § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z., ale aj na nadväzujúce ustanovenia tohto zákona je povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu krytá výlučne škoda a nie nemajetková ujma za zásah do osobnostných práv poškodených osôb v zmysle § 13 Občianskeho zákonníka. Občiansky zákonník pod pojem „škoda“ totiž nezahrňuje aj nemajetkovú ujmu, ktorá sa podľa platného právneho stavu odškodňuje len v prípadoch osobitne stanovených v § 444 (rozhodnutia Najvyššieho súdu SR zo dňa 20.4.2011, sp. zn. 4 Cdo 168/2009 a sp. zn. 3 Cdo 301/2012, zo dňa 31.3.2016).

19. Na zdôraznenie správnosti záverov prijatých súdom prvej inštancie v nadväznosti na odvolacie námietky žalovaného odvolací súd uvádza, že po vstupe Slovenskej republiky do EÚ došlo k prelomu vo vývoji vnútroštátneho právneho poriadku a jeho interpretácie v tom smere, že okrem vnútroštátneho zákonodarcu, ktorý vytvoril koncept čisto materiálneho poňatia pojmu škoda, disponuje oprávnením presadzovať do právneho poriadku svoju vôľu aj úniový normotvorca. Za určitých okolností slovenské orgány aplikujúce právo, vrátane všeobecných súdov, musia skúmať nielen vôľu zákonodarcu, ale i vôľu úniového tvorcu, ktorá je v určitých prípadoch postavená aj nad vôľu zákonodarcu (uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 11.10.2016 sp. zn. III. ÚS 666/2016). Z týchto dôvodov podľa názoru odvolacieho súdu nastal v otázke posudzovania pojmu „škoda“ použitého v ustanovení § 4 ods. 2 písm. a) zákona č.

381/2001 Z.z. posun a vyvstala potreba vykladať uvedený termín eurokonformne, zohľadňujúc pritom rozhodnutie SD EÚ č. C-22/12, v spojení s teraz platnou smernicou Európskeho parlamentu a Rady zo dňa 16.9.2009 č. 2009/103/ES, ako predpisu sekundárneho práva.

20. K rozsudku SD EÚ Haasová odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že zakladajúce dokumenty EÚ síce výslovne nestanovujú všeobecnú záväznosť judikatúry Súdneho dvora EÚ de iure, ale len záväznosť v individuálnych prejudiciálnych konaniach; prejudiciálny rozsudok je spolu s výkladom alebo posúdením platnosti práva EÚ, ktoré sa v ňom nachádzajú, záväzný pre vnútroštátny súd, ktorý podal prejudiciálnu otázku (k tomu rozhodnutie vo veci Benedetti, č. 52/76). Určitú faktickú všeobecnú záväznosť rozhodnutí Súdneho dvora Ú však možno vyvodiť zo zásady zodpovednosti členského štátu za škodu, ktorú spôsobil porušením práva EÚ. Štát totiž môže porušiť právo EÚ aj vtedy, ak jeho všeobecný súd vydá súdne rozhodnutie, ktoré bude v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora EÚ (rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci Köbler, č. C-224/01).

21. Súdny dvor EÚ v rozsudku č. C-22/12 (Haasová) zaujal jednoznačný právny názor, že „článok 3 ods. 1 smernice Rady zo dňa 24.04.1972, č. 72/166/EHS, o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady zo dňa 30.12.1983, č. 84/5/EHS, o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady zo dňa 11.05.2005, č. 2005/14/ES, a článok 1, prvý odsek tretej smernice Rady zo dňa 14.05.1990, č. 90/232/EHS, o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej“. Z bodu 55 odôvodnenia vyplýva, že pojem „škoda“ treba vykladať extenzívne v tom zmysle, že zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život, spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. Súdny dvor EÚ totiž nehovorí o samostatnom, od pojmu „škoda“ oddelenom pojme nemajetkovej ujmy, ale o škode z dôvodu nemajetkovej ujmy. Z takto formulovaného slovného spojenia je zrejmé, že aj v prípade nemajetkovej ujmy ide o škodu. Tento záver podľa bodov 57 a 58 odôvodnenia rozsudku SD EÚ pritom nemohli spochybniť ani tvrdenia slovenskej vlády v danej veci, podľa ktorej ustanovenia o nemajetkovej ujme patria do tej časti slovenského Občianskeho zákonníka, ktorá sa týka zásahov do ochrany osobnosti, a tá je nezávislá od časti týkajúcej sa zodpovednosti za škodu. Súdny dvor EÚ zistil, že sú splnené všetky predpoklady na subsumpciu nemajetkovej ujmy pod termín „škoda“ a následné zabezpečenie jej poistného krytia. Jeho rozhodnutie pritom treba interpretovať ako celok, t.j. vo svetle úvah, stanovísk a právnych záverov nachádzajúcich sa v jeho odôvodnení, a nie izolovane, sústrediac sa len na časti právnej vety obsiahnutej vo výroku rozhodnutia.

22. S poukazom na vyššie uvedené, pri výklade pojmu „škoda“ pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. je nutné vychádzať z jej chápania ako škody nielen majetkovej, ale aj nemajetkovej. Následne platí, že pokiaľ vnútroštátne (slovenské) právo pri dopravných nehodách upravuje zodpovednosť poisteného v dvoch právnych inštitútoch, a to v inštitúte zodpovednosti za škodu a v inštitúte zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musia byť oba tieto druhy zodpovednosti predmetom poistného krytia (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 27.2.2018, sp. zn. 6 Cdo 143/2017). Odvolací súd v názorovej zhode so stanoviskom žalobcov k odvolaniu žalovaného, podľa ktorého je právnym pojmom pri výklade únioného práva potrebné prisudzovať taký význam, aký majú v práve EÚ a nie ten, ktorý majú vo vnútroštátnom práve členských štátov; pokiaľ zákon č. 381/2001 Z.z. je výsledkom transponovania únioného práva bez výhrad slovenského zákonodarcu, tak pri výklade pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve. Zodpovednostný zákon bol totiž výsledkom transpozície smerníc EÚ, ktoré boli nahradené t.č. platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa termíny „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“. Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú

aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú aj nemajetkovú (napr. rozsudok Súdneho dvora EÚ zo dňa 6.5.2010 vo veci C-63/09 Axel Walz proti Clickair SA). K totožnému právnemu názoru dospel aj Najvyšší súd SR v rozhodnutí zo dňa 31.7.2017, sp. zn. 6 M Cdo 1/2016.

23. Nemožno pritom obísť fakt, že obidva vyššie prezentované právne názory najvyššieho súdu nadväzovali na stanoviská vyslovené Ústavným súdom SR v uznesení zo dňa 11.10.2016, sp. zn. III. ÚS 666/2016, ako i v uznesení zo dňa 17.8.2016, sp. zn. I. ÚS 474/2016. Ústavný súd v nich zdôraznil, že hoci Súdny dvor EÚ nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Prihliadal pritom na samotný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zohľadňujúc skutočnosť, že neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby bol vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, v súvislosti s ktorou vzniknutá zodpovednosť za spôsobené škody je predmetom povinného zmluvného poistenia podľa zákona č. 381/2001 Z.z. Ako vidno spornú právnu otázku tak vyriešil Ústavný súd SR; ten nielenže už vo viacerých ním dosiaľ posudzovaných veciach odmietol sťažnosti poisťovní, namietajúcich porušenie svojich základných práv rozhodnutiami všeobecných súdov ustaľujúcimi krytie aj nemajetkovej umy pozostalých poistením podľa zákona č. 381/2001 Z.z., ale dokonca v rámci odôvodnenia už vyššie citovaného uznesenia zo dňa 11.10.2016, sp. zn. III. ÚS 666/2016 uzavrel, že „pojem škoda použitý v zákone č. 381/2001 Z.z. je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú (imateriálnu) ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, s cieľom maximálnej možnej miery rešpektovania cieľov relevantnej únijnej regulácie.“ Takýto záver treba mimo akúkoľvek pochybnosť považovať za obraznú vnútroštátnu bodku v diskusii na témy krytia nárokov pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu nemajetkovej ujmy povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu a tzv. pasívnej legitimácie povinných zmluvných poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy pred všeobecnými súdmi.

24. Zhrnuté a podčiarknuté, vyššie uvedené stanoviská najvyššieho súdu a ústavného súdu predstavujú novo formulovaný právny názor v otázke posudzovania náhrady nemajetkovej ujmy z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, s ktorým sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje. Judikatúra nemôže byť bez vývoja a nie je vylúčené, aby (a to i pri nezmenenej právnej úprave) bola nielen doplňovaná o nové interpretačné závery, ale aj menená (porovnaj nález Ústavného súdu ČR zo dňa 20.6.2007, sp. zn. III. ÚS 117/07). Tento jav je do značnej miery prirodzený, pretože odráža skutočnosť, že proces interpretácie a aplikácie práva nie je statický, ale dynamický a súdy, poctivo hľadajúce najsprávnejšie a najspravodlivejšie riešenie rozhodovaných prípadov, môžu neskôr dospieť k presvedčeniu, že riešenie, ktoré zvolili skôr, nie je z celého radu dôvodov optimálne (por. stanovisko pléna Ústavného súdu ČR zo dňa 25.11.2014, sp. zn. Pl. ÚS-st. 39/14). Nemožno preto ďalej zotrvať na právnych záveroch súdnej judikatúry, na ktorú sa žalovaný odvoláva v podanom odvolaní (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 20.4.2011, sp. zn. 4 Cdo 168/2009 a rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 31.3.2016, sp. zn. 3 Cdo 301/2012), podľa ktorej možno nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv usmrtením blízkej osoby uplatňovať len mimo rámec inštitútu zodpovednosti za škodu, t.j. podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, s tým následkom, že povinnosť poisťovne na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na právo na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúcej z ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Pre úplnosť možno uzavrieť, že pokiaľ usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu v zmysle § 444 Občianskeho zákonníka, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto ujma predmetom poistného krytia.

25. Na uvedenom základe tak bola vo vzťahu k otázke akcentovanej odvolaním žalovaného zodpovedaná otázka pasívnej legitimácie žalovaného (poisťovne vykonávajúcej povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel) v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv, predstavovaných právom na súkromný a rodinný život, spôsobený usmrtením blízkej osoby pri dopravnej nehode. Protiprávnym konaním vodiča motorového vozidla povinne zmluvne poisteného u žalovaného došlo k intenzívnemu zásahu do súkromia žalobcov, ktoré zahŕňa tiež právo na realizáciu rozvíjania rodinných vzťahov, pretože z

objektívneho pohľadu je strata jedného z členov blízkeho rodinného spoločenstva úplne neodčiniteľnou ujmou, ktorá postihuje jeho zostávajúcich členov, takže náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch je primeraným prostriedkom obrany proti neoprávnenému zásahu.

26. Pokiaľ ide o tú časť odvolacej argumentácie žalovaného, ktorá sa týkala nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozsudku, event. jeho nepreskúmateľnosti či arbitrárnosti, v prípade nepreskúmateľnosti rozsudku ide o takú vlastnosť rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavuje tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci. Je síce pravdou, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, čo vyplýva z ustálenej judikatúry ESĽP, avšak táto judikatúra nevyžaduje, aby na každý argument strany, vrátane takého, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porovnaj Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Súd musí odpovedať na podstatné a právne významné skutočnosti a nemôže sa obmedziť len na skonštatovanie ich existencie, inak by sa dostal mimo limitov práva na spravodlivý proces, ktorý proces je chránený nielen čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ale i čl. 6 ods. 1 Dohovoru s tým, že súčasťou obsahu týchto základných práv je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na relevantné právne a skutkovo súvisiace otázky vo väzbe s predmetom konania (napr. rozhodnutie Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 119/2009, III. ÚS 95/2006, III. ÚS 260/2006). Preskúmaním tejto časti odvolacieho argumentu žalovaného odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie zodpovedá vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozsudku rozsiahlym spôsobom rozviedol rozhodujúci skutkový stav, opísal priebeh konania a precízne uviedol stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, ako aj výsledky vykonaného dokazovania s tým, že citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery i adekvátne vysvetlil. Z odôvodnenia jeho rozsudku nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Odvolací súd preto v tejto časti argumentácie žalovaného dospel k záveru, že skutkové a právne závery súdu prvého stupňa nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a že odôvodnenie odvolaním napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie ako celok spĺňa požiadavky zákonného ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p. (teraz § 220 ods. 2 C.s.p. týkajúci sa náležitostí odôvodnenia rozsudku). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v žiadnom prípade nemožno považovať to, že súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv účastníka konania (napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 165/2011).

27. Odvolací súd tak po preskúmaní odvolacieho dôvodu, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d) C.s.p.) konštatuje nenaplnenie tohto odvolacieho dôvodu.

28. Žalobcovia vo svojom odvolaní vytýkali súdu prvej inštancie nesprávne posúdenie ich nároku z hľadiska výšky uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy v sume prevyšujúcej 17.600 eur (priznanú každému z rodičov) a v sume prevyšujúcej 8.800 eur (priznanú žalobcovi 3/), ktorú súd prvej inštancie pomocou zákona č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených úmyselnými trestnými činmi, stanovujúceho v § 6 celkovú sumu odškodnenia na 50 násobok minimálnej mzdy, t.j. 17.600 eur, vyhodnotil ako neprimerane vysokú.

29. Súd prvej inštancie sa zaoberal opodstatnenosťou uplatňovaného nároku z hľadiska ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktoré predpokladá pre priznanie relutárnej náhrady značnú mieru dotknutia na osobnostných právach fyzickej osoby, za situácie, pokiaľ by sa nejavilo dostačujúce morálne zadosťučinenie. Pri svojich úvahách o jej výške vychádzal z kritérií uvedených v § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, a to závažnosti nemajetkovej ujmy a okolností, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti došlo, a to tak, aby výška nemajetkovej ujmy bola v súlade s požiadavkou spravodlivosti; prezumoval, že rozhodovanie o výške nemajetkovej ujmy je individuálne. Bez ohľadu na vek usmrteného dieťaťa považoval smrť dieťaťa za jeden z najzávažnejších zásahov do súkromia fyzickej osoby.

30. Odvolací súd zastáva názor, že jednotlivé okolnosti je potrebné dôkladne posúdiť a zároveň zhodnotiť, ako sa tá ktorá podieľala na určení konečnej výšky relutárnej náhrady; tá by mala zároveň odrážať všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti a bola porovnateľná so sumami

priznanými v iných, skutkovo obdobných prípadoch. Súd prvej inštancie na základe žalobcami navrhovaného dokazovania zistil rozhodné skutočnosti ohľadom závažnosti vzniknutej nemajetkové ujmy a konkrétnych okolností, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu do osobnosti rodičov a brata H. U. ml. Postupoval správne, pokiaľ určil výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ustanovení § 13 ods. 2, ods. 3 Občianskeho zákonníka podľa svojej voľnej úvahy v zmysle § 136 O.s.p., a v odôvodnení vyložil, aké okolnosti prípadu považoval za mimoriadne do tej miery, že odôvodňujú úvahu o výške náhrady nemajetkové ujmy v peniazoch.

31. Primárnym významom satisfakčnej funkcie náhrady nemajetkovej ujmy je primerane, s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu vyvážiť, resp. zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu, pretože nemajetková ujma vzniknutá porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom zmysle slova ani nedá odškodniť a rozsah vzniknutej nemajetkové ujmy nie je možné exaktne kvantifikovať a vyčísliť. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia (aj keď veľmi stručne) skúmal okolnosti na strane poškodených, t.j. intenzitu vzťahu žalobcov so zomrelým, jeho vek a za podstatnú považoval aj kvalitu vzájomného vzťahu, keď konštatoval, že v danom prípade bolo usmrtenie H. U. O.. pre rodičom veľkou psychickou traumou, pretože vzťahy v rodine boli zdravé a fungujúce, usmrtenie syna spôsobilo rodičom citovú ujmu, zdravotné a sociálne problémy, po smrti syna sa izolujú. Žalobca 3/ mal s bratom H. veľmi dobrý vzťah, trávili spolu veľa času a bol mu oporou v dobe častej neprítomnosti otca; usmrtenie brata ho poznačilo, zostal tichý, uzavretý, izoluje sa a trpí častými bolesťami hlavy. Uzavrel, že výška priznanej nemajetkovej ujmy je porovnateľná s rozhodovacou praxou súdov v Slovenskej republike, ktorú bližšie konkretizoval.

32. Aj keď zákon nestanovuje ani rámcovo sumy pre odškodnenie nemajetkovej ujmy, musí sa súd pri rozhodovaní o určení jej výšky v každom konkrétnom prípade opierať aspoň o judikatúru vyšších súdov, v skutkovo podobných sporoch. Ak má byť rozhodovanie v týchto otázkach považované stranami za spravodlivé, nie je možné odškodnenie priznávať náhodilo, bez ich porovnania s inými prípadmi. Súd prvej inštancie použil ako jedno z možných kritérií porovnanie s odškodňovaním podľa zákona č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi v znení neskorších predpisov. Rozhodnutie súdu prvej inštancie je možné považovať za adekvátne aj vzhľadom na rozhodovania súdov v iných obdobných veciach, v ktorých súdy priznali nemajetkovú ujmu pozostalým rodičom za smrť ich dospelých detí (Krajský súd v Bratislave sp. zn. 6Co/111/2011, zo dňa 4.6.2012, priznaných 23.000 eur otcovi za smrť syna a manželky pri dopravnej nehode, Krajský súd Žilina sp. zn. 9Co/61/2010 <http://merit.slv.cz/9Co61/2010>, zo dňa 31.3.2010, priznaných 17.000 eur obom rodičom za smrť dcéry pri dopravnej nehode spôsobenej stavom vozovky, Krajský súd Žilina sp. zn. 8Co/264/2013, zo dňa 28.10.2013, priznaných obom rodičom po 10.000 eur za smrť dospelého dieťaťa na prechode pre chodcov opitým vodičom pri rýchlosti 105 km/h v obci, Krajský súd v Trnave sp. zn. 24Co/479/2012, zo dňa 13.11.2016, priznaných 25.000 eur otcovi za smrť syna pri dopravnej nehode, Krajský súd v Prešove sp. zn. 17Co/145/2014, zo dňa 12.2.2015, priznaných 10.000 eur matke maloletého syna zrazeného na prechode pre chodcov vodičkou, ktorá nezastavila na červenú, Krajský súd v Prešove sp. zn. 20Co/183/2014, zo dňa 26.5.2015, priznaných 15.000 eur každému z rodičov a 5.000 eur bratovi za smrť syna/brata trestným činom usmrtenia (prečin) pri dopravnej nehode).

33. Porovnaním rozhodnutia súdu prvej inštancie o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy žalobcom spôsobenej zásahom do ich rodinného života usmrtením plnoletého syna žalobcov 1/ a 2/ a brata žalobcu 3/ s vyššie uvedenými rozhodnutiami, možno priznanú majetkovú kompenzáciu považovať za primeranú. Odvolací súd námietky žalobcov, že takto priznaná náhrada nemajetkovej ujmy nezodpovedá naplneniu požiadavky poskytnutia spravodlivej súdnej ochrany práv s ohľadom na jednorázovosť odškodnenia vyhodnotil ako nedôvodné a rozhodnutie súdu prvej inštancie v zamietajúcej časti považoval za zodpovedajúce zisteným skutkovým okolnostiam konkrétneho prípadu.

34. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. a § 262 ods. 1 C.s.p. tak, že žalovanému priznal proti žalobcom 1/ až 3/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 60,88 %, nakoľko mal vo veci prevažný úspech. Vzhľadom na rozsah odvolaní mal žalovaný v odvolacom konaní úspech v časti podaného odvolania žalobcami v časti 181.000 eur a neúspech v časti 44.000 eur, v ktorej podal odvolanie on (proti každému zo žalobcov). Rozdiel v pomere úspechu medzi stranami sporu je tak 60,88 %; 181.000 eur, v ktorých bol proti žalobcom úspešný žalovaný prestavuje 80,44 % (cca 4/5) predmetu odvolacieho konania a

úspech žalobcov v časti 44.000 eur predstavuje ich úspech 19,55 % (cca 1/5) predmetu odvolacieho konania (4/5 - 1/5 = 3/5, t.j. 60 %).

35. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).
Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).
V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).